

Przedmiotowy system oceniania i wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z biologii w klasie piątej.

I. Zasady oceniania:

Ocena	Opis wymagań:
Celujący (6)	<ul style="list-style-type: none">· prace pisemne na poziomie powyżej 90 % możliwych do uzyskania punktów,· odpowiedzi ustne samodzielne i wyczerpujące,· wysoka wiedza i umiejętności prezentowane na lekcji ,· umiejętność rozwiązywania zadań o podwyższonym stopniu trudności,· sukcesy w konkursach i zaangażowanie w projektach.
Bardzo dobry (5)	<ul style="list-style-type: none">· prace pisemne w większości na poziomie powyżej 90 % możliwych do uzyskania punktów,· odpowiedzi ustne samodzielne i wyczerpujące,· systematycznie i samodzielnie odrabiane zadania domowe,· zeszyt przedmiotowy i ćwiczenia prowadzone starannie,· aktywna i samodzielna praca na lekcji.
Dobry (4)	<ul style="list-style-type: none">· prace pisemne w większości na poziomie powyżej 70 % możliwych do uzyskania punktów,· odpowiedzi ustne samodzielne lub z niewielką pomocą nauczyciela,· systematycznie i samodzielnie odrabiane zadania domowe,· zeszyt przedmiotowy i ćwiczenia prowadzone starannie.
Dostateczny (3)	<ul style="list-style-type: none">· prace pisemne w większości na poziomie powyżej 50 % możliwych do uzyskania punktów,· odpowiedzi ustne udzielane z pomocą nauczyciela,· zeszyt przedmiotowy i ćwiczenia prowadzone starannie,· systematycznie odrabiane zadania domowe.
Dopuszczający (2)	<ul style="list-style-type: none">· prace pisemne w większości na poziomie powyżej 30 % możliwych do uzyskania punktów,· odpowiedzi ustne udzielane z wyraźną pomocą nauczyciela,· niewielka aktywność własna na lekcji,· korzystanie z form pomocy w szkole,· prowadzenie zeszytu przedmiotowego i ćwiczeń,· odrabianie łatwych zadań domowych

Niedostateczny (1)	nie spełnione wymagania na ocenę dopuszczającą
---------------------------	--

Skala oceniania prac klasowych i sprawdzianów:

Ocena niedostateczna	0- 30 %
Ocena dopuszczająca	31- 50 %
Ocena dostateczna	51- 70 %
Ocena dobra	71- 90 %
Ocena bardzo dobra	91- 99%
Ocena celująca	100 %.

Skala oceniania kartkówek i innych krótszych form sprawdzających wiedzę i umiejętności:

Punktacja ustanawiana jest indywidualnie przez nauczyciela w zależności od specyfiki przedmiotu i poziomu trudności kartkówek.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów:

- Uczeń nieobecny na lekcjach, sprawdzianie ma obowiązek nadrobić zaległości:
 - a) Do 3 dni na bieżąco,
 - b) Do 1 tygodnia w ciągu następnego tygodnia,
 - c) W przypadku dłuższej nieobecności- uczeń uzgadnia z nauczycielem sposób i termin uzupełnienia zaległości.
- Uczeń nieobecny w szkole:
 - a) Do 1 tygodnia (nieobecność usprawiedliwiona) ma obowiązek napisania zaległej pracy klasowej w terminie do 2 tygodni od momentu poinformowania go o zaległym sprawdzianie.
 - b) Jeżeli uczeń nie przystąpi do napisania zaległej pracy klasowej/sprawdzianu do dziennika zostanie wpisany symbol zero, który po dwóch tygodniach zostanie zmieniony na ocenę niedostateczną.
- W ciągu roku uczniowie będą oceniani za wiedzę i umiejętności na lekcji, zapowiedziane krótkie odpowiedzi pisemne - kartkówki (będą obejmowały do trzech ostatnich lekcji), odpowiedzi ustne, prace wykonywane indywidualnie i w grupie, sprawdziany. Sprawdziany i prace klasowe będą zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem. Ocenę 2, 3 ze sprawdzianu można poprawić raz w ciągu dwóch tygodni w terminie wyznaczonym przez nauczyciela. Obowiązują + i -, które uczniowie mogą otrzymać za pracę na lekcji, zadania.

III. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana oceny klasyfikacyjnej:

- Uczeń, który uczestniczył we wszystkich zrealizowanych przez nauczyciela w ciągu roku szkolnego sposobach

sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów, ma prawo ubiegać się o podwyższenie przewidywanej rocznej oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych.

- Uczeń może wówczas przystąpić do poprawy przewidywanej klasyfikacyjnej oceny rocznej, w wyniku egzaminu sprawdzającego, jeżeli spełnia warunki zapisane w Statucie.

IV. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych:

Dział programowy	UCZEŃ			
	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra
Biologia-nauka o życiu	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje biologię jako naukę przyrodniczą • Potrafi korzystać z wybranych źródeł informacji • Przeprowadza obserwację biologiczną 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna definicje biologii jako nauki • Wybiera źródła informacji biologicznej • Posługuje się mikroskopem optycznym podczas obserwacji • Prowadzi dokumentację obserwacji 	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje różne źródła informacji biologicznej • Na podstawie rysunku, schematu omawia budowę mikroskopu • Omawia wyniki obserwacji 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykazuje związek biologii z innymi naukami • Potrafi planować i przeprowadzać eksperyment biologiczny
Budowa i czynności życiowe organizmów	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje komórkę jako podstawową jednostkę strukturalną i funkcjonalną organizmu • Wie, że komórka zbudowana jest ze związków chemicznych • Opisuje budowę komórki 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyróżnia podstawowe związki chemiczne budujące komórkę • Zna różne typy komórek • Wymienia podstawowe struktury budowy komórki roślinnej i zwierzęcej 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia rolę podstawowych związków chemicznych w komórce • Charakteryzuje funkcje organelli komórkowych • Porównuje komórkę roślinną i zwierzęcą • Rozpoznaje różne typy komórek 	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteryzuje znaczenie pierwiastków i związków chemicznych dla czynności życiowych komórki • Wyjaśnia rolę poszczególnych składników komórki • Porównuje różne typy komórek • Analizuje podobieństwa i różnice w budowie komórek
	<ul style="list-style-type: none"> • Zna cel odżywiania • Rozróżnia samożywność i cudzożywność • Zna cel oddychania • Wyjaśnia na czym polega wymiana gazowa 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna sposoby odżywiania organizmów • Wykazuje związek między samożywnością a fotosyntezą • Analizuje prosty schemat przebiegu fotosyntezy, określa miejsce w komórce, gdzie zachodzi proces • Dokonuje podziału organizmów cudzożywnych ze względu na rodzaj pokarmu- podaje przykłady • Wymienia etapy odżywiania 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykazuje różnice między odżywianiem autotroficznym i heterotroficznym • Wykazuje związek między budową liścia a przebiegiem fotosyntezy • Analizuje przebieg fotosyntezy oraz wpływ czynników środowiska na przebieg procesu • Wymienia produkty i substraty fotosyntezy 	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje drogę pobierania przez roślinę H₂O i CO₂, • Wskazuje drogę uwalniania O₂ przez roślinę • Wyjaśnia rolę roślin jako producentów materii organicznej i tlenu • Analizuje fazy :światlną i niezależną od światła fotosyntezy • Wskazuje znaczenie fotosyntezy w

Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Bronisława Czecha

		<p>organizmów cudzożywnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zna sposoby oddychania organizmów • Analizuje prosty schemat przebiegu oddychania wewnątrzkomórkowego, określa miejsce w komórce, gdzie zachodzi proces • Dokonuje podziału organizmów ze względu na sposób oddychania- podaje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykazuje różnice między oddychaniem tlenowym i beztlenowym • Analizuje przebieg oddychania wewnątrzkomórkowego, fermentacji alkoholowej i mlekowej oraz wpływ czynników środowiska na przebieg procesów, wymienia produkty i substraty • Analizuje przystosowanie narządów oddechowych zwierząt do warunków środowiska 	<p>historii życia na Ziemi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzasadnia rolę procesu oddychania komórkowego w pozyskiwaniu energii • Porównuje oddychanie tlenowe i beztlenowe oraz określa znaczenie obu procesów • Wykazuje zależność budowy narządów oddechowych i warunków środowiska życia zwierząt
Tkanki i organy roślinne	<ul style="list-style-type: none"> • Rozróżnia komórkę i tkankę • Podaje przykłady tkanek roślinnych • Określa funkcję wskazanej tkanki roślinnej • Porządkuje kolejne stopnie komplikacji budowy organizmu: komórka – tkanka – organ – organizm • Wskazuje organy roślinne • Wymienia i analizuje wybrane czynności życiowe organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia czym jest tkanka, podaje cechy wybranych tkanek roślinnych • Opisuje funkcje i rozmieszczenie wybranych tkanek roślinnych • Przypisuje funkcje organom roślinnym • Omawia znaczenie i rodzaje czynności życiowych organizmów • Prowadzi obserwacje czynności życiowych organizmów hodowanych w domu lub w pracowni biologicznej • Wymienia przykłady rozmnażania bezpłciowego i płciowego • Zna rodzaje komórek rozrodczych 	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawia podział tkanek roślinnych, • Charakteryzuje budowę, funkcje i rozmieszczenie tkanek roślinnych • Rozróżnia tkanki na podstawie rysunku, opisu, • Wyjaśnia związek między odżywianiem i oddychaniem organizmu • Wykazuje różnice między rozmnażaniem płciowym i bezpłciowym • Wyjaśnia na czym polega proces wzrostu organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadza analizę porównawczą tkanek roślinnych • Rozróżnia tkanki na podstawie obrazu mikroskopowego • Wykazuje związek między budową, funkcją i rozmieszczeniem tkanek w organizmie roślinnym • Uzasadnia kierunek komplikacji budowy organizmu jako przejaw rozwoju świata żywego uzasadnia przystosowawczy charakter czynności życiowych • Uzasadnia tezę „ rozmnażanie płciowe jest bardziej korzystne ewolucyjnie niż rozmnażanie bezpłciowe”
Klasyfikacja organizmów	<ul style="list-style-type: none"> • - Klasyfikuje organizmy wg podanego kryterium 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia potrzebę klasyfikowania organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia systemy klasyfikacji i przeprowadza ich porównanie, • Zna podstawowe jednostki systematyczne i klasyfikuje organizmy wg przyjętych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteryzuje współczesny system klasyfikacji • Opisuje zasługi K. Linneusza dla postępów systematyki • Wyjaśnia podwójne nazewnictwo
Wirusy i bakterie	<ul style="list-style-type: none"> • Określa chorobotwórcze znaczenie wirusów i bakterii • Wie jakie podjąć działania w przypadku infekcji wirusowej i bakteryjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia miejsca występowania oraz znaczenie bakterii w przyrodzie i w życiu człowieka, • Zna przykłady bakterii i wirusów • Zna zachowania profilaktyczne w przypadku chorób wirusowych i 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje budowę wirusów • Wymienia cechy, którymi wirusy różnią się od organizmów • Analizuje budowę i czynności życiowe bakterii 	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje cykl namnażania wirusów • Uzasadnia tezę: wirusy nie należą do świata organizmów • Rozpoznaje wybranych przedstawicieli wirusów i bakterii na podstawie rysunku, obrazu

Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Bronisława Czecha

		<p>bakteryjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie jak rozpoznać i jakie podjąć działania w przypadku infekcji wirusowej i bakteryjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia choroby bakteryjne i wirusowe, określa ich przyczyny i skutki 	<p>mikroskopowego, opisu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakteryzuje sinice jako organizmy bezjądrowe, ich budowę, środowisko życia oraz znaczenie w przyrodzie
<p>Królestwo Protista</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Określa miejsca występowania protistów • Na podstawie rysunku protisty (pantofelek) wymienia cechy budowy i podstawowe czynności życiowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyróżnia grupy organizmów należących do protistów • Omawia znaczenie protistów w przyrodzie i w życiu człowieka • Przedstawia podstawowe czynności życiowe organizmu jednokomórkowego na przykładzie pantofelka • Wskazuje przykłady chorób wywoływanych przez protisty 	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteryzuje grupy organizmów należących do protistów • Analizuje budowę i czynności życiowe protistów • Analizuje chorobotwórcze znaczenie protistów 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje wybranych przedstawicieli protistów na podstawie rysunku, obrazu mikroskopowego, opisu • Przeprowadza analizę porównawczą protistów
<p>Królestwo grzybów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Określa miejsca występowania grzybów oraz warunki niezbędne do ich życia • Omawia budowę grzybów na przykładzie grzybów kapeluszowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia znaczenie grzybów w przyrodzie i w życiu człowieka • Wymienia cechy umożliwiające zaklasyfikowanie organizmu do grzybów i na ich podstawie klasyfikuje nieznaną organizm do grzybów • Rozpoznaje popularne grzyby jadalne i trujące • Potrafi korzystać ze skali porostowej w celu określenia stopnia zanieczyszczenia powietrza- 	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia podstawowe czynności życiowe grzybów na przykładzie grzybów kapeluszowych • Identyfikuje nieznaną organizm jako przedstawiciela grzybów na podstawie określonych cech • Zna zasady postępowania w przypadku chorób wywoływanych przez grzyby oraz określa zasady profilaktyki • Potrafi korzystać ze skali porostowej w celu określenia stopnia zanieczyszczenia powietrza 	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawia klasyfikację grzybów wg wskazanego kryterium • Wykazuje i analizuje różnorodność morfologiczną grzybów – podaje przykłady • Analizuje budowę porostu jako formy mutualizmu glonów i grzybów
<p>Różnorodność roślin</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Obserwuje okazy mchów i rozpoznaje je wśród innych roślin • Określa miejsca występowania mchów, paprociowych, skrzypowych i widłakowych • Obserwuje okazy paproci, skrzypów i widłaków - rozpoznaje je wśród innych roślin • Obserwuje okazy roślin nagonasiennych - rozpoznaje je wśród innych roślin • Określa miejsca występowania roślin 	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje grupy systematyczne zaliczane do roślin • Na podstawie rysunku opisuje budowę mchu • Przedstawia najważniejsze etapy rozmnażania mchów na schemacie lub rysunku • Wymienia najważniejszych przedstawicieli paprociowych, skrzypowych i widłakowych • Na podstawie rysunku omawia budowę paproci; uzasadnia 	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawia podział systematyczny roślin • Wymienia cechy charakterystyczne w budowie mchów, umożliwiające zakwalifikowanie organizmu do tej grupy • Klasyfikuje nieznaną organizm do mchów na podstawie cech charakterystycznych • Analizuje cykl rozwojowy mszaków na przykładzie mchu • Opisuje budowę i rolę organów 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje pospolite gatunki mchów na rysunkach, zdjęciach lub jako okazy • Określa znaczenie mchów w środowisku • Uzasadnia zjawisko przemiany pokoleń w cyklu rozwojowym mchu • Uzasadnia tezę „mchy to najprostsze zarodnikowe rośliny lądowe zaliczane do organowców” • Przeprowadza analizę porównawczą mszaków, paprociowych,

	<p>iglastych oraz wymienia najważniejszych przedstawicieli</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozróżnia organy roślinne i wskazuje ich funkcje • Obserwuje okazy okrytonasiennych - rozpoznaje je wśród innych roślin • Określa miejsca występowania okrytonasiennych 	<p>przynależność jej do organowców</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omawia najważniejsze etapy rozmnażania paproci na podstawie schematu lub rysunku • Przedstawia znaczenie paprociowych, skrzypowych i widłakowych w przyrodzie • Na podstawie rysunku omawia budowę sosny; • uzasadnia przynależność roślin nagonasiennych do organowców, • Przedstawia najważniejsze etapy rozmnażania sosny na podstawie schematu lub rysunku • Przedstawia znaczenia nagonasiennych w przyrodzie • Zna funkcje korzenia, łodygi, liścia, pędu, kwiatu, owocu • Na podstawie rysunku, zdjęcia, okazu opisuje budowę korzenia, łodygi, liścia, kwiatu • Uzasadnia przynależność okrytonasiennych do organowców • Przedstawia najważniejsze etapy cyklu rozwojowego okrytonasiennych na podstawie schematu lub rysunku • Określa rolę nasion, sposoby ich rozprzestrzeniania • Wyjaśnia rolę owocu • Przedstawia znaczenie okrytonasiennych w przyrodzie i życiu człowieka 	<p>paprociowych, skrzypowych i widłakowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wymienia cechy charakterystyczne paproci skrzypów i widłaków, umożliwiające zakwalifikowanie organizmu do tych grup • Klasyfikuje nieznaną organizm do paproci, skrzypów lub widłaków na podstawie cech charakterystycznych • Analizuje cykl rozwojowy paproci, • Przedstawia systematykę roślin nagonasiennych • Opisuje budowę i rolę organów roślin nagonasiennych • Wymienia cechy charakterystyczne nagonasiennych • Klasyfikuje nieznaną organizm do nagonasiennych, na podstawie cech charakterystycznych • Analizuje budowę korzenia, łodygi, liści • Opisuje i analizuje budowę kwiatu , okrytonasiennych jako organu generatywnego • Wymienia sposoby rozmnażania wegetatywnego okrytonasiennych • Przedstawia budowę nasiona (łupina nasienna, bielmo, zarodek) oraz opisuje warunki niezbędne do kiełkowania (temperatura, woda, tlen) • Wymienia cechy charakterystyczne okrytonasiennych, umożliwiające zakwalifikowanie organizmu do tej grupy • Klasyfikuje nieznaną organizm do okrytonasiennych na podstawie cech charakterystycznych 	<p>skrzypowych i widłakowych – wyciąga wnioski</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje pospolite gatunki paprociowych, skrzypowych i widłakowych na rysunkach, zdjęciach lub jako okazy • Uzasadnia zjawisko przemiany pokoleń w cyklu rozwojowym paproci • Przeprowadza analizę porównawczą paprociowych, skrzypowych i widłakowych i roślin nagonasiennych– wyciąga wnioski • Rozpoznaje pospolite gatunki roślin nagonasiennych na rysunkach, zdjęciach lub jako okazy • Analizuje cykl rozwojowy nagonasiennych na przykładzie sosny • Omawia typy i modyfikacje korzenia, łodygi i liścia • Analizuje cykl rozwojowy okrytonasiennych na wybranym przykładzie • Zna budowę i rolę nasion • Opisuje budowę i typy owoców • Wykazuje przystosowania okrytonasiennych do różnych środowisk • Przeprowadza analizę porównawczą poszczególnych grup roślin uzasadniając zdobycze ewolucyjne kolejnych grup • Rozpoznaje pospolite gatunki roślin okrytonasiennych na rysunkach, zdjęciach lub jako okazy • Uzasadnia kierunek zmian ewolucyjnych roślin
--	--	--	--	--

Poziom twórczy – ocena celująca

Uczeń:

- samodzielnie planuje i przeprowadza eksperymenty laboratoryjne i terenowe, prowadzi ich dokumentację, starannie i poprawnie przedstawia wyniki swoich eksperymentów;
- prowadzi dziennik obserwacji przyrody, gromadzi w nim dane, przetwarza je i prezentuje wyniki swoich badań i obserwacji;
- śledzi na bieżąco i zna najnowsze osiągnięcia z dziedziny biologii i nauk matematyczno-przyrodniczych oraz prezentuje własną opinię na ich temat;
- korzysta z wiedzy geograficznej, fizycznej, chemicznej oraz informatycznej w celu pełnego wyjaśnienia procesów biologicznych (biochemicznych, fizjologicznych);
- wykazuje się wysoką wiedzą na lekcjach biologii, dba o hodowle roślinne i zwierzęce prowadzone w pracowni biologicznej;
- posiada emocjonalny stosunek do otaczającej go przyrody;
- aktywnie działa w organizacjach przyrodniczych (np. LOP), współorganizuje akcje środowiskowe związane z ochroną przyrody, środowiska i zdrowia;
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach wiedzy biologicznej, ekologicznej i zdrowotnej oraz innych konkursach związanych tematycznie z biologią (plastyczne, fotograficzne, literackie itp.).

Nauczyciel: mgr Elżbieta Gawron